

ZBOROVANJA**Seminar »River Basin Management«**

Wageningen, Nizozemska, 13. 1.–2. 2. 2002

Tritedenski seminar o upravljanju s porečji je v okviru nizozemsko-evropskega sodelovanja potekal od 13. 1. do 2. 2. 2002 v Wageningenu na Nizozemskem.

Organizacijo je prevzel Mednarodni kmetijski center v sodelovanju z Ministrstvom za promet, javna dela in vodno gospodarstvo ter njenim Inštitutom za kopenske vode in čiščenje odpadnih voda, z Ministrstvom za kmetijstvo, ribištvo in naravne vrednote, z Univerzo v Wageningenu in njenim raziskovalnim središčem ter z mnogimi drugimi evropskimi ustanovami. Financiranje je prevzelo nizozemsko Ministrstvo za zunanje zadeve.

Na seminarju je sodelovalo 23 udeležencev iz 12 pridruženih članic Evropske zveze, praviloma po dva iz vsake države. Bili smo iz zelo različnih ustanov; ministrstev, odgovornih za vodno gospodarstvo in okolje, vodnih združenj, uporabnikov vode (na primer ribiška in elektro združenja), raziskovalnih organizacij in projektne nevladnih organizacij, kar je omogočilo zelo interdisciplinarno izmenjavo mnenj in pestro skupinsko delo.

Namen seminarja je udeležencem približati evropsko okvirno direktivo o vodah in načrte urejanja povodij. Po desetletju strokovnih in političnih dogovarjanj je bila namreč septembra 2000 končno sprejeta »Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta ministrov o določitvi okvira za delovanje skupnosti na področju politike o vodah« (ODV).

Najzahtevnejši sklop ciljev, instrumentov in obvez je novi okvir za evropsko zakonodajo na področju zaščite voda. Glavna cilja ODV sta zaščititi in izboljšati stanje vodnega okolja ter prispevati k sonaravni, uravnoteženi in pravični rabi vode. Direktiva vključuje tudi sprejete mednarodne sporazume in pomaga k njihovi uresničitvi. Vanjo so vključeni novi instrumenti za zaščito in izboljšanje kakovosti vseh voda v Evropski zvezi: ekološko in celovito ocenjevanje stanja voda, načrtovanje upravljanja s porečji, strategija za odpravo onesnaževanja z nevarnimi snovmi, obveščanje in vključevanje javnosti ter finančni mehanizmi.

V besedilu direktive je še veliko nejasnosti, ki jih je treba razrešiti za doseg uspešnih rezultatov. Na seminarju smo obravnavali zahteve in težave pri harmonizaciji državnih zakonodaj v luči nove direktive Evropske zveze ter se seznanili s trenutnim stanjem v obeh skupinah evropskih držav. Spoznali smo prednostne naloge, faze in težave ter kritike izvedbe direktive. Posebej temeljito smo se ukvarjali z obdelovanjem okoljskih podatkov, vodenjem in izvajanjem projektov, vključevanjem javnosti in strateškim okoljskim načrtovanjem. Poseben poudarek je bil na prikazu praktičnih znanj pri implementaciji direktive za doseganje sonaravnega razvoja podeželja.

Seminar je bil pripravljen štirinivojsko:

- razumevanje povezave in razvoja načrtov urejanja porečij s praktičnim pomenom okvirne direktive o vodah v skladu z drugimi veljavnimi direktivami in konvencijami,
- praktična predstavitev različnih skupin vodnih teles z vidika kakovosti in količine v odnosu do izvedbenega procesa direktive,
- pridobivanje novih znanj in uporaba orodij za razvojno in načrtovalsko politiko,
- razvoj testnega strateškega akcijskega načrta v skladu z načeli direktive.

Potekal je kabinetsko v obliki predavanj, plenarnih diskusij, z vodenim delom v štirih ali petih skupinah ter individualno. Precej je bilo tudi terenskega dela, pri čemer smo se seznanili s praktičnimi problemi in njihovim reševanjem na Nizozemskem ter v Belgiji.

Vsekakor je takšno izobraževanje dobrodošla oblika seznanjanja in poglobljanja v perečo problematiko kakovosti okolja in je v zelo interdisciplinarno sestavljeni skupini primerna tudi za okoljsko usmerjenega geografa.

Aleš Smrekar

Deseta mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras: Tipi krasa«

Postojna, 25.–28. 6. 2002

Konec junija smo na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU priredili že deseto, jubilejno mednarodno krasoslovno šolo »Klasični kras«. Na prvi šoli smo spoznavali Kras, na drugi kraška polja, na tretji vrtače, na četrti brezna, na peti jamske splete, na šesti alpski kras, na sedmi jame brez stropa, na osmi udornice in na deveti kontaktni kras.

Tokrat je bila šola posvečena različnim tipom krasa, saj se različne kraške pokrajine med seboj lahko močno razlikujejo. Na kraških kamninah lahko zaradi različnih geoloških, klimatskih, reliefnih in drugih razmer nastanejo zelo različne značilnosti kraških pojavov, ki oblikujejo različne tipe krasa. Ravno tako poznamo različne tipologije, ki opredeljujejo to specifično oblikovanost površja.

Že na tako majhnem ozemlju, kot ga predstavlja kras v Sloveniji, poznamo več tipov krasa: alpski, dinarski in osameli kras. Nadalje ga opredeljujemo kot primorski, notranjski in dolenski oziroma kot visoke in nizke kraške planote ter kraška polja. Govorili pa smo tudi o kontaktnem krasu, fluviokrasu, parakrasu in drugih oblikah krasa po svetu. Spoznali smo, da osnovni pogoji za nastanek krasa ostajajo enaki in tudi osnovne značilnosti kraških pokrajin so enake, vendar se razlikujejo v poglobljenem pregledu.

Delo je potekalo v obliki strokovnih tematskih predavanj, poročil, plakatov in razgovorov. Skupno je bilo predstavljenih sedemnajst predavanj in dvanajst posterjev. Predavanja so potekala v predavalnici, posterji pa so bili izobešeni v avli Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni. Predstavljene referate objavlja krasoslovna revija *Acta Carsologica* 31/3, ki jo izdaja Inštitut.

Na šoli so bili predstavljeni podmorski kras Hrvaške, tipi krasa in jame na Slovaškem, v Bolgariji, Romuniji, Franciji, Iranu, Turčiji ter na Kitajskem in Bahamih. Poleg tega smo spoznavali tudi simbole različnih tipov jam. Čeprav je bila glavna tematika posvečena tipom krasa, so predavatelji predstavili tudi druge novosti na področju krasoslovja in speleologije ter dosežke svojega dela.

Šola je bila dopolnjena z dvema strokovnima ekskurzijama. Na dvodnevem terenskem ogledu smo udeležence seznanili z različnimi tipi krasa v Sloveniji in jim predstavili najbolj značilne oblike dinarskega krasa. Obiskali smo notranjski ter dolenski kras in spoznavali tipe krasa v zaledju Ljubljane in Krke. Terensko delo je bilo popestrjeno s številnimi razpravami ob konkretnih primerih.

Namen prve ekskurzije je bil opazovanje različnih kraških oblik na Notranjskem. Pri Vrhniki smo videli kraške izvire in se nato vzpeli proti Pokojiški planoti. Spotoma smo si ogledali brezna. Na Pokojiški planoti smo na primeru krasa na dolomitu spoznavali učinek »Zogovičevega efekta«, ki zavira nastanek krasa in povzroča razvoj površinskega reliefa. V okolici Begunj smo govorili o brezstropnih jamah in predstavljena je bila zamisel o pretočitvi podzemskega toka Cerkniščice iz smeri proti Logatcu na Cerkniško polje. Obiskali smo tudi Loško polje kot primer kraškega polja ter izvir Malega Obrha in ponor Golobino.

Drugi dan smo si ogledali Grosupeljsko kotlino, kjer smo na njenem severnem robu opazovali fluviokraške oblike, ki proti jugu prehajajo v kraško Radensko polje z estavelami, humom in ponornimi jamami. Na Radenskem polju, v Lučkem dolu in v dolini Krke smo spoznavali domnevne in dokazane podzemeljske vodne poti med Ribniškim poljem in izviri Krke. Na slapovih Krke v Žužemberku pa smo slišali o hitri rasti lehnjaka in o posledicah razlitja kurilnega olja pred skoraj enajstimi leti. Pot smo nadaljevali prek Suhe Krajine in spoznali tip nizke kraške planote ter Dobrepolja, pretežno suhega kraškega polja.

Večeri so bili namenjeni predvsem predstavitvi posterjev, razpravam ter strokovnim sestankom in dogovorom. V četrtek, 27. junija zvečer, po svečanem obeležju šole, pa smo neformalno proslavili tudi odločbo, ki jo je 20. junija 2002 izdala Upravna enota občine Postojna, v kateri je bilo sprejeto, da je Mednarodna speleološka zveza (*Union Internationale de Spéléologie*) dobila stalni sedež na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU, kar je veliko priznanje tako Jamarski zvezi Slovenije kot tudi Inštitutu.

Krasoslovne šole se je udeležilo sto gostov iz skupno šestnajstih držav: Avstralije, Češke, Francije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Nemčije, Poljske, Slovaške, Slovenije, Švice, Turčije, Velike Britanije, Zdru-

Naporno terensko delo na krasoslovni šoli.

ženih držav Amerike in Jugoslavije. Udeleženci so bili predvsem univerzitetni pedagoški delavci in sodelavci iz različnih institucij, znanstveni sodelavci in mladi raziskovalci, ki se ukvarjajo s krasom. V velikem številu so bili prisotni tudi študentje dodiplomske in podiplomske smeri geografije, geologije in sorodnih ved, ki jih kras zanima, ter podiplomski študentje krasoslovja. Poleg teh so se šole udeležili še jamarji in načrtovalci življenja na krasu.

Krasoslovno šolo so denarno podprli Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, ZRC SAZU ter Občina Postojna. O delu šole so poročali slovenski mediji: radio, televizija in tisk. Spletno stran krasoslovne šole pa si je moč ogledati na naslovu <http://www.zrc-sazu.si/iks/>.

Vsako leto se krasoslovne šole udeleži vse več udeležencev, kar potrjuje, da je zastavljena zamisel šole pravilna, da so tovrstna srečanja zaželeni in da zanimanje zanje narašča. Številna in pisana mednarodna udeležba pa kaže, da je povezovanje vseh, ki jih kras zanima, veliko in potrebno. Za nas pa je najpomembnejše predstavljanje in uveljavljanje klasičnega oziroma slovenskega krasa.

Nataša Ravbar